

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΡΟΜΜΥΔΑΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ

Υπεύθυνος Μαθήματος
Παπαϊωάννου Αθανάσιος, Καθηγητής

Πειθαρχία και υπευθυνότητα στο μάθημα Φυσικής Αγωγής

10^ο ΜΑΘΗΜΑ

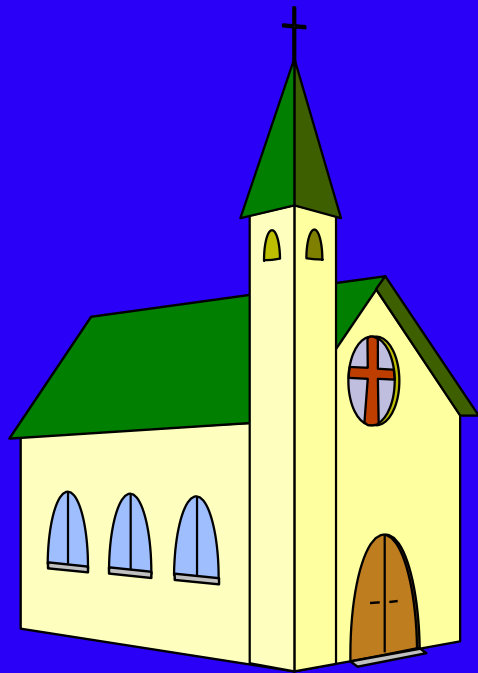

Όλοι συμφωνούν ότι η διατήρηση της πειθαρχίας είναι από τα σημαντικότερα και δυσκολότερα καθήκοντα ενός καθηγητή ΦΑ. Υπάρχουν κανόνες που βοηθούν σ' αυτή την κατεύθυνση;

Ενότητες

1. Μείωση διδακτικού χρόνου για Οργάνωση του τμήματος: Πρωτόκολλα Συμπεριφοράς.
2. Πρόληψη – αντιμετώπιση ανεπιθύμητων συμπεριφορών.
3. Αύξηση υπευθυνότητας.

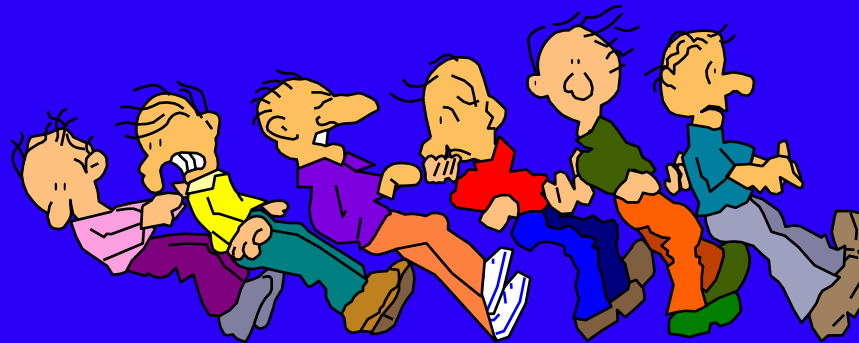

- □ Σε τι ηλικία τα παιδιά μπορούν να μάθουν να κάνουν ησυχία στο χώρο του ναού στη διάρκεια της λειτουργίας;
- □ Πόσο εύκολα το μαθαίνουν;
- □ Γιατί τα παιδιά αποδέχονται τελικά να κάνουν ησυχία την ώρα της λειτουργίας;

Παράδειγμα πρωτόκολλου συμπεριφοράς:

Τρόπος εισόδου-εξόδου της τάξης από
την αίθουσα διδασκαλίας στο χώρο
άσκησης και το αντίθετο.

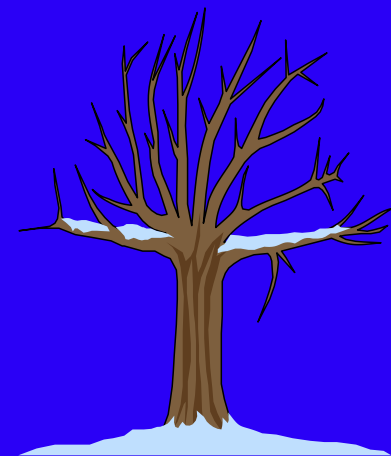
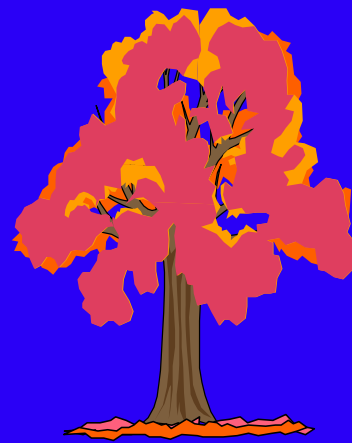
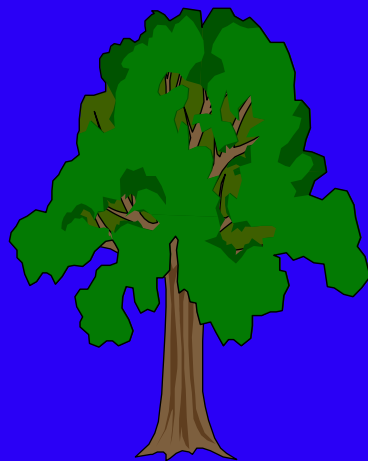
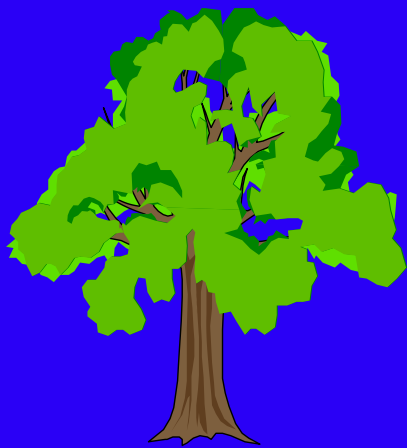
Άλλα;

Τα πιο τυπικά πρωτόκολλα συμπεριφοράς:

- Στο ξεκίνημα & σταμάτημα με το σήμα του καθηγητή ΦΑ-προπονητή
- Στο μοίρασμα, κράτημα και συγκέντρωση του υλικού (μπάλες, στεφάνια κλπ)
 - Στο χωρισμό των ομάδων και στην επιλογή των συμπαικτών-συνεργατριών

• Ποια εποχή τα διδάσκουμε;

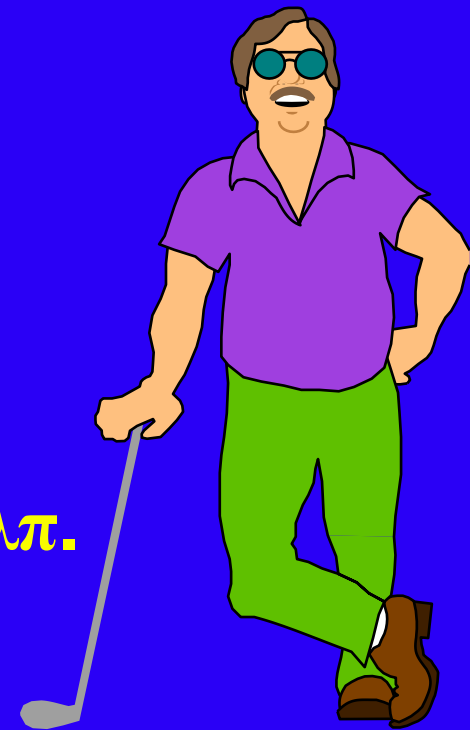

Είσοδος-έξοδος της τάξης από την αίθουσα διδασκαλίας στο χώρο άσκησης και το αντίθετο

- Η ρουτίνα δεν εξηγείται απλώς, πρέπει να μαθευτεί (επαναλήψεις).
- Πρακτική άσκηση αυτής της ρουτίνας: τα παιδιά βγαίνουν ήσυχα από την αίθουσα και κάνουν αυτό που τους ζητάει ο γυμναστής (σχηματίζουν γραμμές, κύκλους, τετράγωνα, τρέχουν γύρω από το κτίριο, διαβάζουν & εκτελούν τις οδηγίες που βρίσκονται σε πίνακες κλπ).
- Στόχος: Τα παιδιά πρέπει να καταλάβουν ότι πρόκειται για πρωτόκολλο που πρέπει να τηρείται πάντοτε πιστά. Πρέπει ν' αντιληφθούν το γιατί.

Ξεκίνημα & σταμάτημα με το σήμα του καθηγητή ΦΑ-προπονητή

- * *Είδος σήματος: “Ξεκινάμε-Τέλος”, παλαμάκια, σφυρίχτρα.*
- * *Πρακτική: “Αριθμοί” (τα παιδιά τρέχουν, με το σύνθημα σχηματίζουν τριάδες, τετράδες κλπ., ανάλογα με τον αριθμό), “Χρώματα” (πάνε στο χρώμα) κλπ.*
- * *Με το “τέλος” κάνουν ησυχία & ακούν. Πρακτική εξάσκηση της ρουτίνας.*
- * *Τα σχόλια να είναι σύντομα, σαφή & ν’ αποφεύγονται οι επαναλήψεις.*

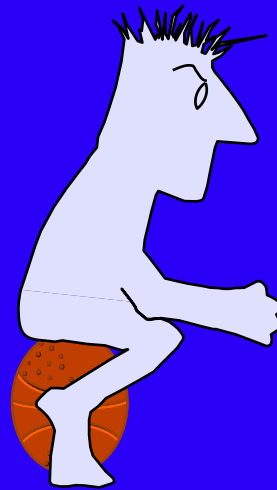
Μοίρασμα του υλικού (μπάλες, στεφάνια κλπ)

- Σε σωρούς
- Ονομαστικά
- Με μήνες γέννησης, αρχικά επιθέτου, χρώμα φόρμας κλπ.
- Τα παιδιά να εκτελούν μιά άσκηση μέχρι να μοιραστεί όλο το υλικό.
- Το υλικό να είναι είτε ομοιόμορφο ή να ποικίλλει τελείως

Κράτημα του υλικού

- Πρακτική εξάσκηση για το πώς θα κρατάνε τις μπάλες, τα σχοινάκια κλπ., μέχρι να ξεκινήσει η άσκηση.
- Αν κάθονται στις μπάλες;

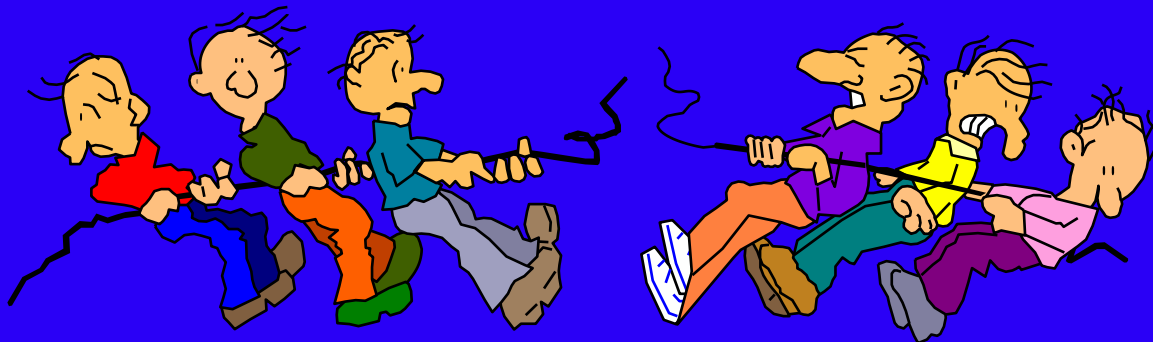
Συγκέντρωση- απόθεση του υλικού

Τα παιδιά αρέσουν να πετάνε τις μπάλες μακριά.
Πρακτική εξάσκηση στη συγκέντρωση του υλικού.
Π.χ. 2-3 παιδιά δείχνουν πώς αφήνουν τις μπάλες,
τα σχοινάκια, κλπ.

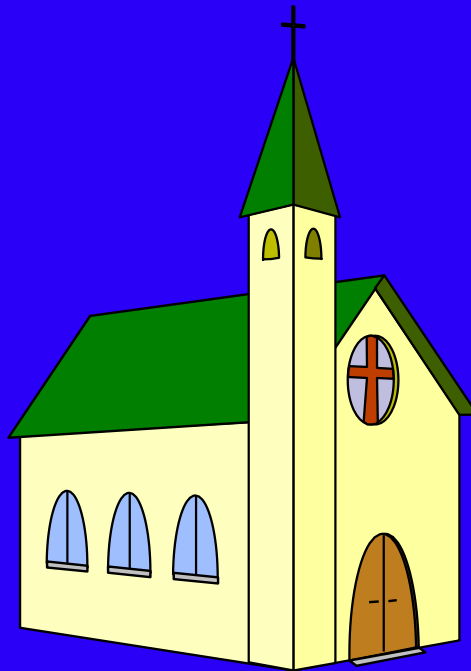

Μοίρασμα σε ομάδες

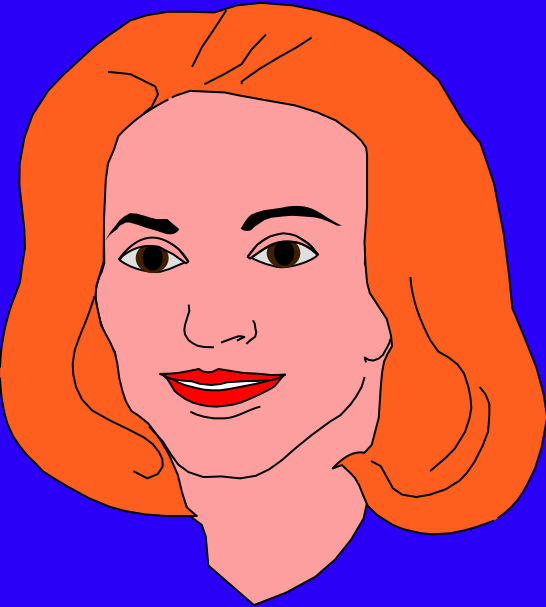
- Όταν 2 αρχηγοί διαλέγουν: Θα ήθελες να επιλέγεις πάντα τελευταίος/α;
- Αγόρια-κορίτσια: Μήπως αναπαράγουμε στερεότυπα φύλου;
- “Αριθμοί”, “χρώματα” κλπ.

Εκτός από τη διατήρηση της ησυχίας, σε τι
άλλο βοηθά η μάθηση των πρωτόκολλων
συμπεριφοράς;

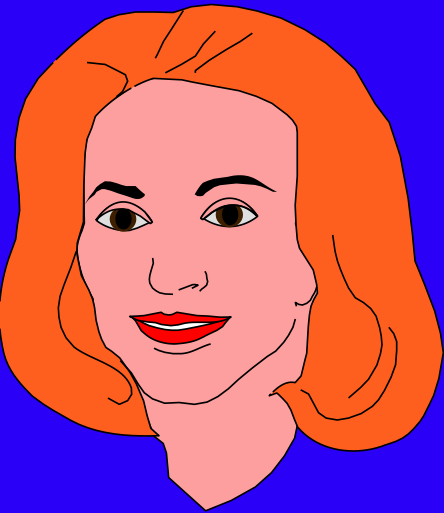

Επιτυχημένοι καθηγητές ΦΑ:

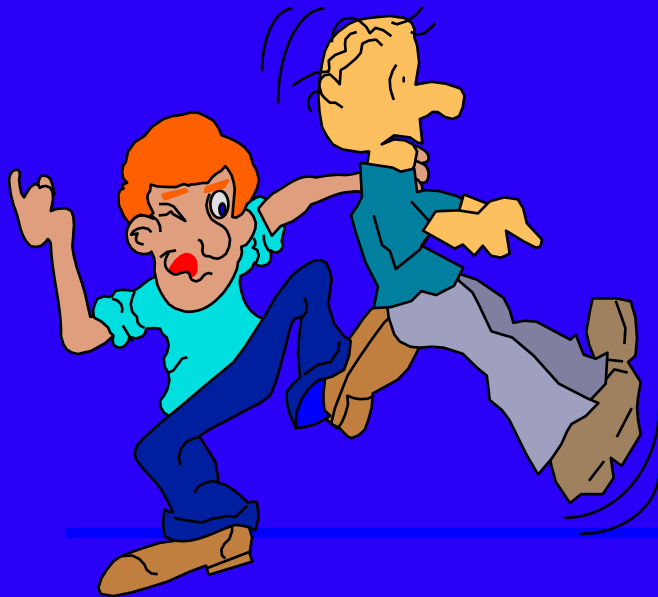
- *Σαφείς & δεν επαναλαμβάνουν αυτό που λένε. Πώς το πετυχαίνει κανείς;*
- *Δεν δίνουν οδηγίες για πάνω από 1 λεπτό. Επισημαίνουν 1-2 σημεία-κλειδιά.*
- *Σταθεροί: Εννοούν αυτό που λένε.*
- *Όχι υστερίες και εκφοβισμοί.*

Επιτυχημένοι καθηγητές ΦΑ:

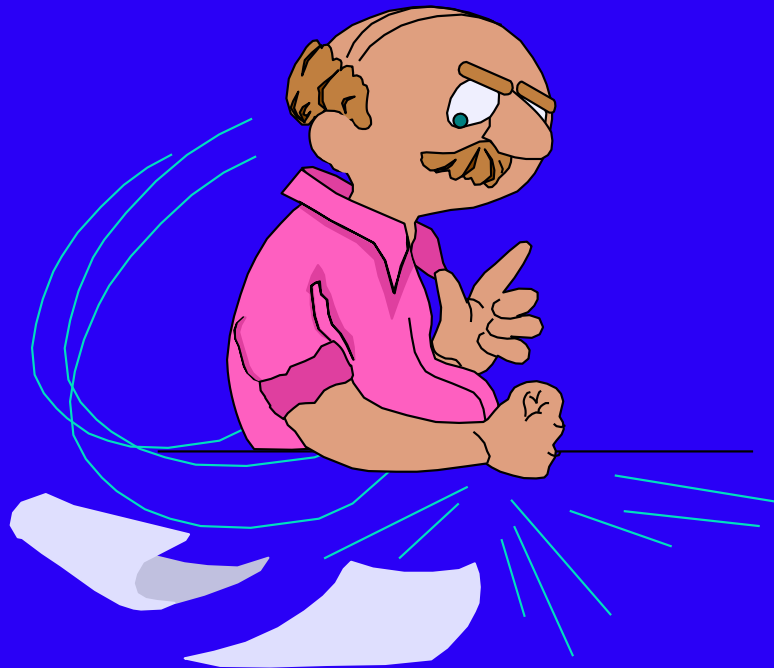

- Πάντοτε απαιτούν ν' ακολουθούνται τα πρωτόκολλα συμπεριφοράς. Αν είναι σταθεροί στις απαιτήσεις τους τα παιδιά δεν παραβιάζουν τα πρωτόκολλα.
- Σε κάθε νέο μαθητή εξηγούν τα πρωτόκολλα.
- Πάντοτε υπενθυμίζουν το λόγο που χρησιμοποιείται το πρωτόκολλο.
- Ταυτόχρονα *Θερμοί*: Ενδιαφέρονται για τους μαθητές.

Αν τα πρωτόκολλα συμπεριφοράς
τηρούνται σταθερά, μπορεί να
εμφανιστούν περιπτώσεις ανάρμοστης
συμπεριφοράς;

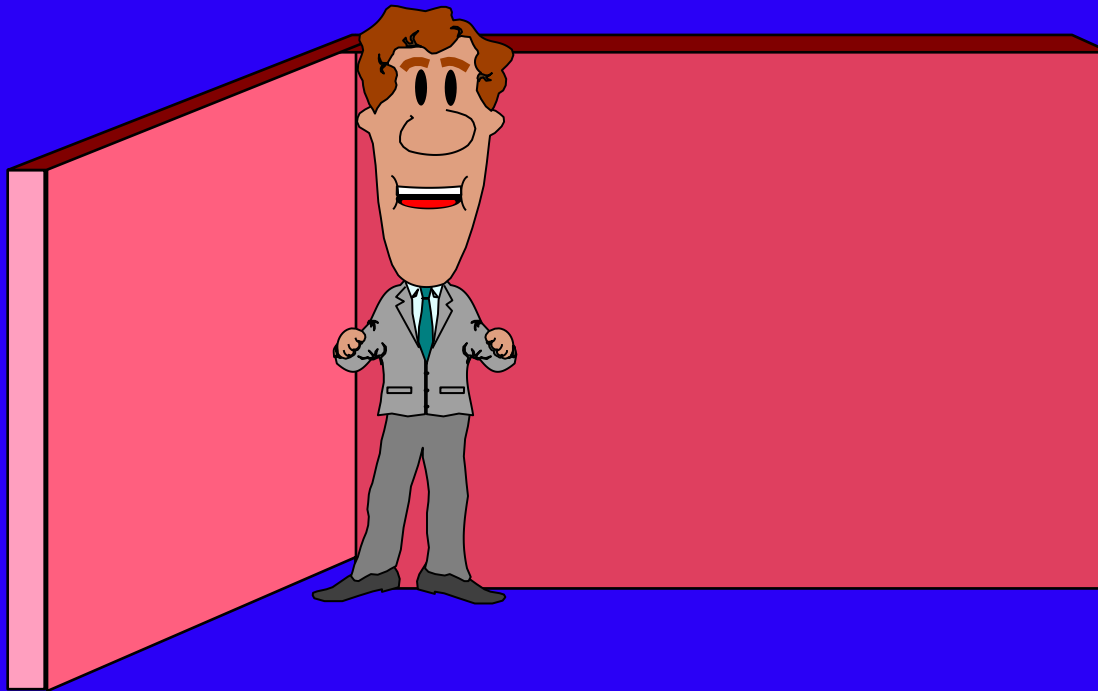

Γνωρίζετε στρατηγικές που θα μπορούσαν να μειώσουν τις περιπτώσεις εμφάνισης ανεύθυνης συμπεριφοράς;

Πλάτη στον “τοίχο”

Τι πλεονεκτήματα μπορεί να έχει;
Τι θα συμβεί αν δεν εντοπίσουμε αμέσως
την απείθαρχη συμπεριφορά ενός παιδιού;

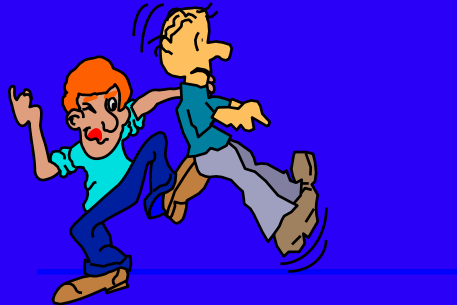

“Πλησίασμα”

Περπάτημα προς τη μεριά που γίνεται η φασαρία.

Κοίταγμα.

Κίνηση του καθηγητή ΦΑ-προπονητή σ' όλο το χώρο γυμναστικής.

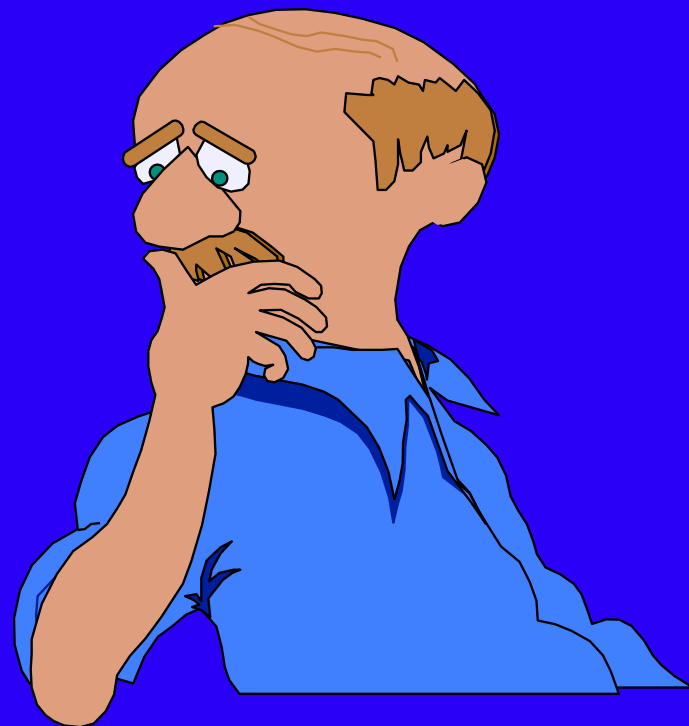

Επιλεκτική παράβλεψη

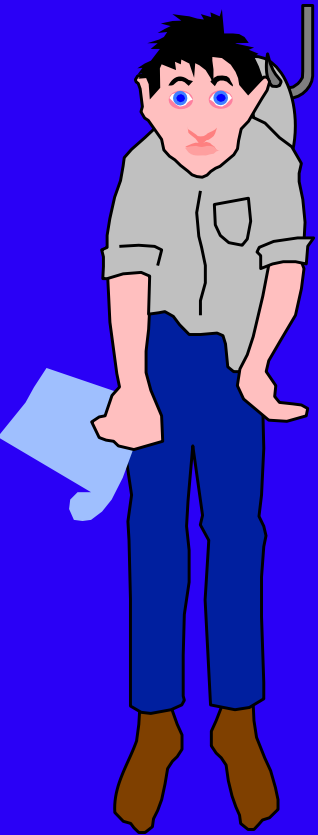
Σε ποιες περιπτώσεις; Πώς μπορεί να
το ανεχτούν τα υπόλοιπα παιδιά;

Εκμάθηση των ονομάτων όλων των παιδιών

Κανόνες & Συνέπειες όταν δεν τηρούνται

Εδραιώστε 2-3 γενικούς κανόνες οι οποίοι όταν δεν τηρούνται υπάρχουν συνέπειες.

Παραδείγματα;

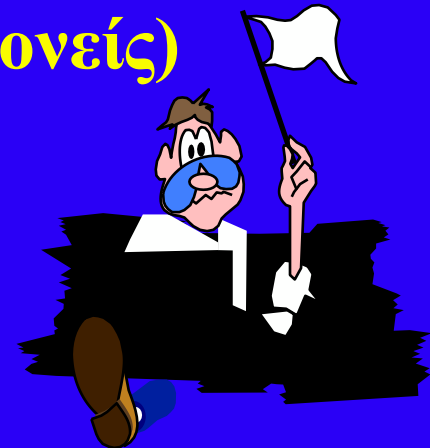
- Σεβασμός των δικαιωμάτων των άλλων.
- Σταμάτημα με το σήμα του καθηγητή.
- Σεβασμός του υλικού.

Τι είδους συνέπειες μπορούμε να προτείνουμε;

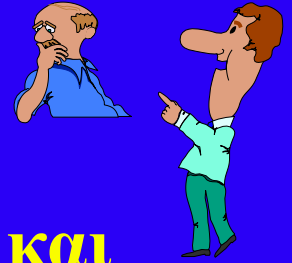
- Αποβολή από το μάθημα;

Αποβολή από το μάθημα

1. Την πρώτη φορά που το παιδί απειθαρχεί απλώς προειδοποιείται
2. Τη 2η φορά που απειθαρχεί αποβάλλεται για 5'
3. Την 3η φορά που απειθαρχεί αποβάλλεται για 10'
4. Την 4η φορά που απειθαρχεί πάει στο διευθυντή (ή καλούνται οι γονείς)

Για να είναι “αποτελεσματικό” το σύστημα “Αποβολή από το μάθημα”

Συμφωνία μεταξύ καθηγητών και διευθυντή και μεταξύ σχολείου και γονιών.

Το σύστημα διδάσκεται στην αρχή της χρονιάς και τηρείται πάντοτε πιστά.

Προεπιλογή συγκεκριμένων θέσεων όπου θα παραμένουν τα παιδιά που αποβάλλονται.

Οι γονείς που ενημερώθηκαν για ανάρμοστη συμπεριφορά του παιδιού τους να ενημερωθούν & όταν το παιδί παρουσιάζει βελτίωση.

Εάν χρειαστεί να τιμωρήσουμε...

- Πριν την τιμωρία θα πρέπει να έχει προηγηθεί η ενημέρωση των παιδιών για ένα σαφές σύστημα τιμωρίας. Πότε τιμωρούνται οι μαθητές/τριες και ποιες ακριβώς είναι οι ποινές.

Εάν χρειαστεί να τιμωρήσουμε...

- Τιμωρείστε την συμπεριφορά
κι όχι τον άνθρωπο.
Ξεκαθαρίστε με το μαθητή ότι
δεν έχετε τίποτε άλλο μαζί του
και δεν τιμωρείται ο
άνθρωπος Χρήστος, Γιάννης
ή Μαρία, αλλά επιβάλλεται η
αλλαγή της συγκεκριμένης
συμπεριφοράς.

Εάν χρειαστεί να τιμωρήσουμε...

- Μην ξεφτιλίζετε τους μαθητές. Οι ειρωνείες και τα επιπλέον σχόλια και χαρακτηρισμοί βλάπτουν.
 - Ποτέ μη χειροδικήσετε.
 - Διατηρείστε απόλυτα την ψυχραιμία σας ως το τέλος. Προσέξτε πολύ την κάθε σας λέξη.
- Πόσο εύκολο είναι να διατηρήσουμε την ψυχραιμία μας; Πώς θα μπορούσαμε να εξασκηθούμε σ' αυτό;

Εάν χρειαστεί να τιμωρήσουμε...

- Βεβαιωθείτε ότι η τιμωρία δεν θα εκληφθεί σαν ενίσχυση, πιθανή αίσθηση αναγνώρισης του μαθητή στα μάτια των συμμαθητών του. *Υπάρχει τέτοια περίπτωση;*
- Τι λύση θα προτείνατε;

Εάν χρειαστεί να τιμωρήσουμε...

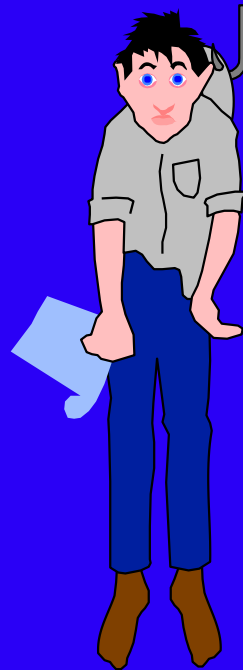
- Μην τιμωρείτε ποτέ λάθη τεχνικής ή τακτικής.
- Να είστε δίκαιοι και συνεπείς, τιμωρώντας όλους το ίδιο για όμοια παραπτώματα.

Εάν χρειαστεί να τιμωρήσουμε...

- Συζητείστε το σύστημα τιμωρίας με την διεύθυνση του σχολείου και τους γονείς των παιδιών και ζητείστε τη υποστήριξή τους.
- Προσπαθήστε ν' ακολουθήσετε ένα κοινό σύστημα ποινών με άλλους καθηγητές του ίδιου σχολείου

Όταν ήσασταν παιδιά πόσο σας άρεζαν οι
τιμωρίες;

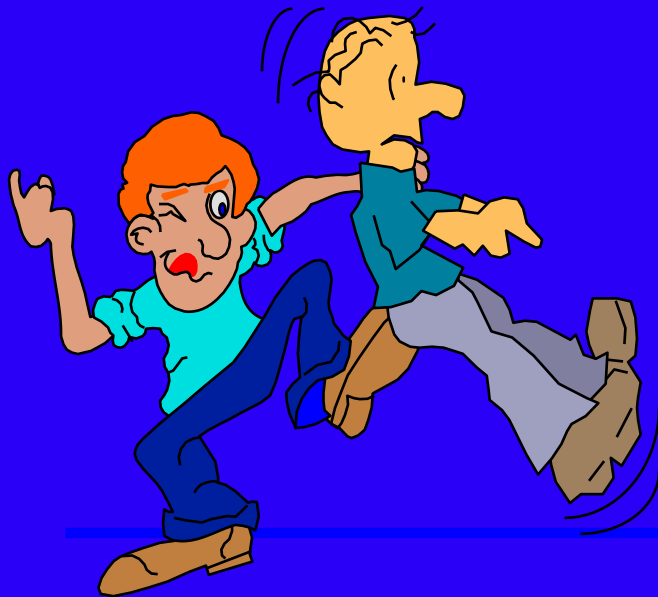
Σας βοηθούσαν πάντοτε οι τιμωρίες να καταλάβετε
το σφάλμα σας και να μη το επαναλάβετε;

Επίπεδα του Hellison

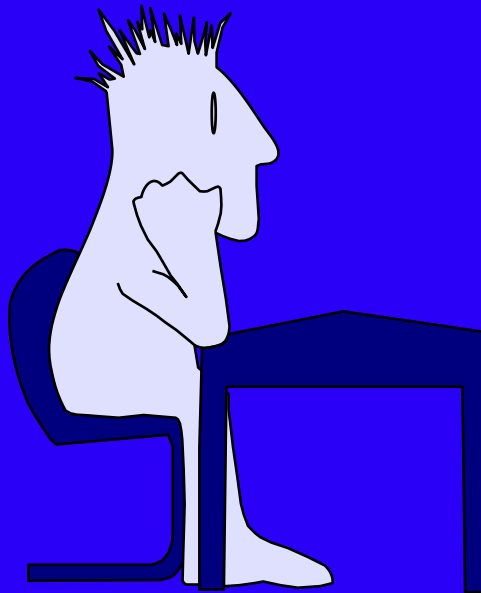
Επίπεδο 0: Ανευθυνότητα

- Τα παιδιά είναι ανίκανα ν' αναλάβουν την ευθύνη των πράξεών τους. Μειώνουν, εκφοβίζουν, βρίζουν και χτυπούν άλλα παιδιά

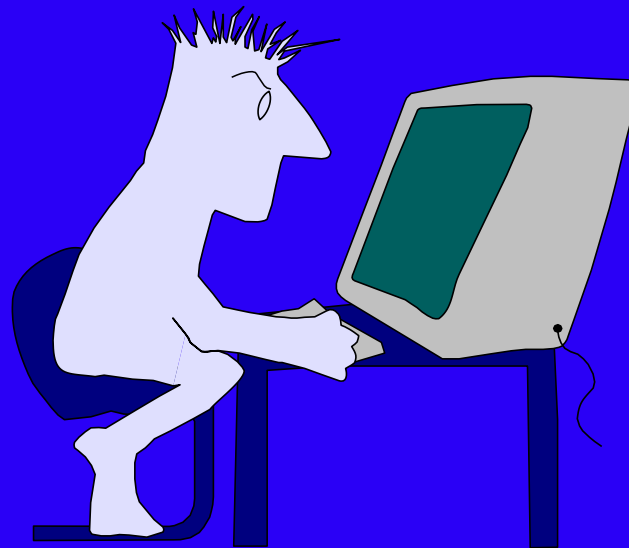
Επίπεδο 1: Αυτοέλεγχος

- Ελάχιστο επίπεδο ένταξης. Τα παιδιά υπακούουν στο δάσκαλο χωρίς να ενοχλούν τους άλλους.

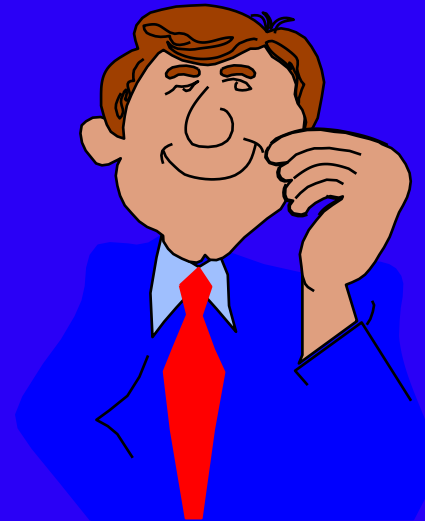
Επίπεδο 2: Ένταξη - Συμμετοχή

- Τα παιδιά συμμετέχουν δραστήρια στο μάθημα χωρίς να ενοχλούν άλλους & δείχνουν ενδιαφέρον & προσπαθούν πολύ

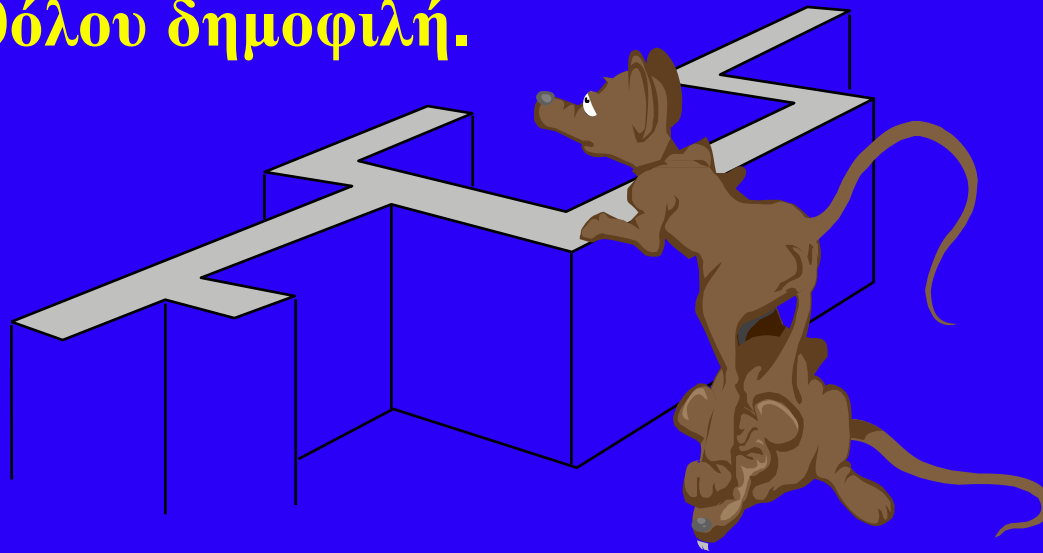
Επίπεδο 3: Υπευθυνότητα

- Τα παιδιά ενθαρρύνονται ν' αναλάβουν την ευθύνη αυτών που μαθαίνουν. Σχεδιάζουν ή τροποποιούν από μόνα τους τα παιχνίδια, χορευτικές κινήσεις ή ασκήσεις.
- Χρειάζεται η διακριτική καθοδήγηση & βοήθεια του δασκάλου.

Επίπεδο 4: Φροντίδα για τους άλλους

- Τα παιδιά βοηθούν & ενθαρρύνουν άλλα παιδιά. Π.χ. προθυμοποιούνται να συνεργαστούν με κάποια παιδιά που δεν είναι καθόλου δημοφιλή.

Πρακτική εξάσκηση των επιπέδων του Hellison

- • 1. Ο δάσκαλος εξηγεί πώς μπορεί να συμπεριφέρονται παιδιά του κάθε επιπέδου όταν μοιράζει τις μπάλες. Μετά τα παιδιά παίρνουν τις μπάλες και δείχνουν στο δάσκαλο το επίπεδο που νομίζουν ότι βρίσκονται.
- • 2. Όταν τα παιδιά μαθαίνουν μία νέα άσκηση ο δάσκαλος ρωτάει πώς μπορεί να συμπεριφέρονται σ' αυτή τη δραστηριότητα παιδιά διαφορετικών επιπέδων. Μετά ενθαρρύνονται να συμπεριφέρονται στα ψηλότερα επίπεδα.

□ □ 3. Ένα παιδί που κάνει φασαρία μένει έξω από το μάθημα για λίγα λεπτά και του δίνονται εξηγήσεις γιατί βρίσκεται στο επίπεδο 0. Όταν επιστρέφει στο μάθημα λέει στο δάσκαλο πώς μπορεί να είναι το επίπεδο 1 ή και μεγαλύτερο και βεβαιώνει το δάσκαλο ότι θα συμπεριφέρεται το νέο επίπεδο.

□

□ □ 4. Ένας μαθητής γκρινιάζει για κάποιον άλλο. Του ζητιέται ν' αναγνωρίσει το επίπεδο που βρίσκεται ο άλλος και να πει με τι τρόπους θα μπορούσε να συνεργαστεί με παιδιά αυτού του επιπέδου.

- • **5. Παιδιά 12-14 ετών συνεργάζονται σε ομάδες. Νωρίτερα έχουν συζητήσει για το πώς συμπεριφέρονται σ' αυτή την περίπτωση παιδιά του επιπέδου 4. Προσπαθούν να μάθουν πώς να συνεργάζονται με παιδιά που βρίσκονται στο επίπεδο 0 ή 1.**

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Διγγελίδης Ν., & Παπαϊωάννου, Α. (2003). *Για ένα ενδιαφέρον μάθημα Φυσικής Αγωγής στο Δημοτικό σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.
- Παπαϊωάννου, Α., Θεοδωράκης, Ι., & Γούδας, Μ. (2011). *Για μια καλύτερη Φυσική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.
- Rangrazi, R. P. (1999). *Διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση* (Επιμ.: Κιουμουρτζόγλου, Ε.). Θεσσαλονίκη: University Studio Press.